



Truer med full stopp på Teie



IKKE RÅD: Utbyggere på Teie fortviler over det siste vedtaket politikerne har gjort i saken. - Vi beklager at vi ikke ser oss i stand til å investere videre på Teie, står det i et brev fra sentrale aktører. - Skremselspropaganda, mener Anine Stousland i Miljøpartiet De Grønne. Det benekter utbyggerne.

SIDE 6-7

Svarer på spørsmål rundt fastlandsforbindelsen

Side 10



BYPAKKEN: Nina Ambro Knutsen er prosjektleder for Bypakken og Nils Brandt delprosjektleder og faglig leder for fastlandsforbindelsen. De har svar på mye mange kanskje lurer på om fastlandsforbindelsen og reguleringsplanen som nå er ute på høring.

FOTO: NINA THERESE BLIX

● NYHETER

SIDE 5

Dette mener ungdommen

Det nærmer seg et valg, men hva synes førstegangsvelgerne er viktige saker? Vi har spurt fem samfunnsengasjerte, unge gründere.



● ØYENE RUNDT

SIDE 11-13

- Det var galskap

Hauk Larsen Wahl lærte å seile da han var på familiens hytte på Tjøme. Som ung gutt fikk han med seg eventyreren Erling Kagge og flere andre på seilas til Vest-India. Nå er det blitt bok av det.





KAMERATER: Posering på dag med lite vind.

FOTO: PRIVAT

Fra hytta på Tjøme ut på vill seilas til Vest-India

Hauk Larsen Wahl lærte å seile på hytta til familien på Tjøme som guttunge. 20 år gammel seilte han og tre kamerater til Vest-India. De overlevde monsterbølger, seilte med sekstant uten GPS, forelsket seg og gikk tom for penger. 39 år senere får Øyene dele høydepunkter fra dagboken hans.

Familien har hatt hytte på Kråkerøstranda ved Mågerø siden 1970-tallet, sier Hauk Wahl om sommerstedet de kaller for Kråkeslottet.

Seilbåter i forskjellige størrelser har fulgt han gjennom sommerferiene på Tjøme. Både faren og farfaren hans plasserte seg i toppen av resultatlistene i regattaer på nasjonalt nivå. Seilingen ligger i blodet.

I festlig lag i 18-årsalderen fabulerte han og tre kamerater om å seile ut på de sju hav. Det ble ikke med praten. Foreldrene reagerte på planene med skepsis.

– Far og farfar visste at jeg kunne seile og var sånn noenlunde komfortable med nyheten om eventyret vi planla, men ikke begeistret, husker Hauk.

Da kameratgjengen på fire startet på seilasen i september 1983, var det tre om bord som hadde erfaring fra seilbåt; Hauk Wahl fra Sandefjord, samt Morten Stødle

og Erling Kagge fra Oslo. Sistnevnte skulle som kjent senere dra ut på flere eventyr. Kagge var blant annet på en vellykket ekspedisjon til Nordpolen i 1990.

Den siste i båten var Arne Saugstad. – Ingen av oss hadde båt, men vi fikk leie en 35 fots seilbåt ved navn «Jeanette». Eieren stilte som betingelse at han tok flyet over og seilte med oss i tre uker mens vi var i Karibia, forteller Hauk.

Strabasjos start

De fraktet seilbåten til Lisboa for å starte turen for egne seil over Atlanteren der. Med båten på plass i lasterommet tok gutta turen i mannskapslugarer på skipet. De ble værende et par uker i Lisboa for å forberede turen over Atlanteren.

– 40 år etterpå innser vi hvor mye galenskap det var å seile så langt. Jeg tok et brevkurs i navigasjon før vi reiste. Det var ingen GPS å navigere etter. Alt vi hadde var kart, kompass og en sekstant når vi seilte ut fra Lisboa, sier Hauk.

Tilfredsstillelsen var til å ta og føle på da de nådde første mål på seilingsruten; øya Madeira. I dagboken skriver Hauk:

«Madeira er proppet med interessant vegetasjon. Her gror det til og med i loddrette fjellvegger, vi ser sukker- og bananplantasjer, vinranker, appelsiner, epler og poteter ute på bygda.»

Om naturen rundt dem var vill, var det også en guttegjeng som bød på seg selv i møte med folk og steder de aldri hadde besøkt før.

«Stemningen på bussen ned mot Funchal økte i takt med promillen og Arne kunne ikke dy seg og startet flørting med en lokal skjønnhet i nabosetet. Luisa og jeg smilte godt av hans aktivitet og pågåenhet. Dessverre var de ikke alle de lokale mennene som satte like stor pris på dette. Det ble etter hvert en såpass aggressiv stemning at Luisa gikk fram til bussjåføren og gjorde en avtale som vi ikke skjønte grunnet manglen de språkferdigheter på Arne og



GIJENGEN SLIK DE SER UT I DAG: Fra venstre: Hauk Larsen Wahl, Morten Stødle, Arne Saugstad og Erling Kagge.

►► meg. Da hun kom tilbake til setet, hvisket hun til oss: Når bussen kommer til sentrum om 5 minutter, vil han stoppe et par kilometer før busstasjonen.»

Neste stopp var Las Palmas. Guttene hadde allerede skjönt at de hadde med for lite penger. I havnen så de cruiseskipet «Black Prince» og tok turen om bord for å få seg en matbit:

«Erling får snusen i en Fred Olsen-dåp den 11. november (båten Bentago) i Las Palmas, og vi ber oss selv. På overtid, etter taler og champis-knusing, småjogger tre seilere halvbarbert og pent antrukket om bord i Black Prince - drømmebåten til Fred personlig; stedet hvor dåpsfesten holdes. Før vi får summet oss, har vi fransk champagne i hånden, og gjør klar til ete-orgie. Etter etegildet er det tid for å gå på land, men ved lederen står selveste skipsreder Fred Olsen og takker gjestene. Han skjønte raskt at vi var ubudne gjester i dåpen, men istedenfor å gi oss en reprimande, viste han sin generøsitet og inviterte oss til La Gomera, som han eier store deler av.»

Ut fra Puerto Rico 26. november 1983 har de kurs mot Cap Verde. Hauk skriver i dagboken. Med lengre etapper med seil blir dagene mer preget av sjøveien:

«Det tutes ivrig når Jeanette VI legger

ut fra Puerto Rico. 840 sjømil unna ligger Cap Verde, med elendig rykte på seg; malariafare og udrikkelig vann, spedalskhet og hva mer? Vi etablerer VHF-kontakt med 'Søren Sophie', 'Gronk', 'Ingrid' og 'Centaurea' og spiller sjakk over eteren! Auto-Kåre er i godlage, så mye seiling preges ikke dagen av. Rekord hitil er tre døgn uten noen form for justering av seil. Natt og dag, samme vindstyrke og retning. Flyvefisk blir det mer og mer av etter hvert som middagshøyden forteller oss at vi beveger oss relativt raskt sydover; vi seiler snaue 2 breddegrader i døgnet, det vil si i nærheten av 120 nautiske mil, eller en fart på 5 knop i snitt.»

Brevkurset i navigasjon må ha vært en suksess. Det viser blant annet dette avsnittet i dagboken til Hauk:

«Ensomhet er vanskelig å føle på midt ute i Atlanteren hvor delfinflokker leker rundt baugen vår, hvor flyvefisk må feies av dekk om morgenen, hvor stormsvaler, tropikfugl og andre fugler som lever til havs kretser rundt, og hvor haifinner gjør morgenbadet lynraskt. På kveldene spilles det poker om bord i Jeanette VI, det leses mye litteratur, og kokkevakten får karakterer fra 1-9 for kvaliteten på middagene. Etter 6½ døgn skal vi etter bestikk og sekstant-beregninger

befinne oss 30 n. mil NØ for Isla de Sao Vicente på Cap Verde. Som vanlig ligger vi an til å komme til land i mørke, men NO PROBLEMAS, for vi har radiokontakt med 'Gronk' og 'Søren Sophie' som skal guide oss inn.»

På Cap Verde får de erfaring med vakker natur, men også fattigdom.

«På Cap Verde er det enormt tørt, siste nedbør kom i 1975. Folket er meget fattige, har en gjennomsnittslønn på 120 Cap Verde-escudos= 15 kroner pr. dag, men hver tredje innbygger er arbeidsløs. 30 prosent av alle som stryker med på øygruppen dør av infeksjonssykdommer, så salat må man koke før man spiser blant annet. Klimaet er herlig.»

På turen over Atlanteren får de føling med værsifter. Hauk skriver:

«Enkelte netter ser vi kraftige tordenvær blinke som diskoteklys i horisonten. Vi er som på kino med 360 grader lerret. Forsinket og lav buldring.»

Festingen på Gran Canaria før avreise merkes ute på havet: Det er også en diskusjon om hvilken øy vi skal ha som mål etter kryssing av Atlanteren, som varierer mellom alt fra Devil's Island i French Guyana til Tobago og Barbados. Etter hvert som dagene går, blir ønsket om raskest mulig landkjenning det som avgjør, og vi setter kursen rett mot sist-



FØR SEILAS: Erling Kagge (t.v.) og Hauk Larsen Wahl på seiltur i skjærgården før seilasen til Vest-India. **FOTO: PRIVAT**

nevnte. På grunn av varmen og den høye luftfuktigheten om bord, sparsommelighet på såpebruk, og muligens også relatert til sene kvelder på disko på Gran Canaria, utvikler deler av mannskapet en uønsket kløe i lysken, som forsøkes å lindres med Johnson baby powder. Men det har begrenset virkning, og man må lide videre med det som en kvakksalver av en lege i Karibia.»

Mick Jagger og pengemangel

Vokalisten i Rolling Stones hadde hus på en av øyene de ankret ved. På vindsur-



FOTO: PRIVAT

**TRAMPOLINE:** Det ble lek i hagen til feriehuset til Mick Jagger.

FOTO: PRIVAT

**<<JEANETTE>>:** Med vind i seilene.

FOTO: PRIVAT

**CRUISE:** Med slips som ubudne gjester på cruiseskip for gratis mat og drikke. Fra venstre; Arne Saugstad, Erling Kagge og Hauk Larsen Wahl.

FOTO: PRIVAT

febrett klarte de å komme tett på. Nysgjerrighet ga kontakt. Med dialog via en husholderske fikk de innpass i hagen til Jagger.

«Mick Jagger sitt hus ble vår base i flere døgn der vi ble godt ivaretatt av Mick Jagger sin elskverdige husholderske.»

Dykking bød på eventyr under havoverflaten, og mat: På Tobao Cays skjøt Hauk en sturgeon-fisk med harpun.

«Ved Salt Island i British Virgin Islands får vi anledning til å dykke og snorkle på vraket av RMS Rhone, en engelsk såkalt 'sail-steamer' som fraktet post, passasjerer og forskjellig last mellom Europa og Karibia. RMS Rhone sank da den traff på en orkan i oktober 1867, og 123 mennesker omkom. Det var her suksessfilmen The Deep med Jacqueline Bisset og Nick Nolte ble filmet i 1976.»

På Bermuda innser de at pengebeholdningen er såpass skrapet at de må finne noe for å unngå økonomisk havari:

«Felleskassen er nå temmelig bunnskrapet for cash, så vi tenkte vi kanskje kunne få lånt penger av den spreke, norske skipsrederen Erling Dekke Næss, som vi hadde hørt var bosatt på Bermuda, og som nylig hadde vunnet en tennisturnering for klassen over 80 år. Vi får kontakt med Erling og kona Lisbeth, og har et hyggelig besøk hjemme hos dem i

**FANGST:** Hauk Larsen Wahl med fisk, og Arne Saugstad på seilbåten i Karibia.

FOTO: PRIVAT

deres elegante hus med fantastisk utsikt over det turkise havet. Vi forklarer skipsrederen at vi er mer eller mindre blakke, og lurar på om vi kan få lånt 500 dollar fra ham, som vil bli tilbakebetalt umiddelbart når vi ankommer Norge. Næss går med på denne avtalen men trodde vel i sitt stille sinn at de pengene ville han aldri få igjen. Vi overrekker en pakke knekkebrød som hadde vært med på hele seilturen så langt.»

Ba til Gud i høye bølger

«På reisen tilbake, utenfor Biscaya-buk-

ta, topper det seg med storm og høye bølger: Utover dagen øker vinden til liten storm, og vindmåleren viser opptil 22-25 sekundmeter. Vi seiler nå kun med stormfokk, med drivanker slepende etter båten for å redusere farten når vi surfer nedover bølgene, som nå er 8-10 meter, med frådende skumstriper og sjøsprøyt som svir i øynene. Jeg ber stille til Gud om at vi skal komme igjen- nom det neste døgnet uten at masten brekker eller båten synker, og kjenner smaken av dødsangst. Vi starter motoren for å få mer styringsfart og lade batteriene, noe som fører til at tauet som henger etter båten setter seg bom fast i propellen, og vi er nå virkelig i trøbbel. Vi kjemper for å holde en noenlunde steady kurs fremover, men mister kontrollen flere ganger, og JeanetteVI blir igjen kastet til siden med masten parallelt med sjøen. Utrolig nok unngår vi mastehavari. Havet utenfor Biscaya-bukten er illsint i dag, og den behagelige passatvinden vi nøyte vestover til Karibia, virker veldig fjern. Så blir vi plutselig truffet av noe som kan kategoriseres som en freak wave. En enorm bølge som tårner seg opp bak oss, bryter, og gir et kraftig støt som får Jeanette VI til å riste samtidig som den skyller med stor kraft over dekket.»

Landkjenningen med Norge skjedde 22. mai 1984 på latterlig vis. Etter alle strabasene, seilte de på en sandbanke ved Mandal. Etter boblende drikke på land, satte de kursen for Tjøme for å pakke ut båten på Kråkeslottet før levering i Sandefjord.

39 år etterpå bestemte de seg for å utgi bok med tittel: «Drømmen om Vest-India, Unggutter på langseilas før GPS'ens tid». Det resulterte også i en artikkel i Yachting World som er verden eldste seilemagasin.

I etterordet skriver de fire «guttene», som nå er voksne menn: - Vi lærte tidlig på turen at vi måtte stole 100% på hverandre. I en 35 fot seilbåt bor en tett på hverandre og en toleranse for hverandres særegenheter ble godt utviklet gjennom turen. Dette betydde å gi slipp på kontrollgener som kunne ligge dypt hos fire unge gutter som var gjensidig avhengig av hverandre. Dette er erfaringer som er så lett å gi slipp på når den hektiske hverdagen tar en, men det bør ikke undervurderes hvor mye det kan bety.

Hauk bor og jobber i dag i Houston, Texas. Han forfattet boka sammen med Morten Støtle. Boka er bygget på dagboksitater.

HÅVARD SOLERØD